

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO
w Białymstoku
15-888 Białystok
ul. Kard. S. Wyszyńskiego 1

Białystok, dn. 17 listopada 2009 r.

DPR.I.0036-9/09

WYŚLANO Kancelaria Ogólna	17 LIS. 2009
	ilość załączników ..... podpis ..... <i>[Signature]</i>

Pan
Dariusz Piontkowski
Radny Województwa Podlaskiego

Szanowny Panie Radny,

W odpowiedzi na zapytanie Pana Radnego zgłoszone podczas XXXIII Sesji Sejmiku Województwa Podlaskiego w dn. 19 października 2009 r., w punkcie 12 – Interpelacje i zapytania Radnych informuję, iż na potrzeby przeprowadzonych w Białymstoku w dniu 14 października 2009 r. konsultacji społecznych nad *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2020-2020* sporządzone zostały, w oparciu o opinie przedstawione przez departamenty i jednostki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, uwagi regionu w sprawie powyższego dokumentu. Wstępną propozycję uwag przekazano p. Renacie Calak Zastępcy Dyrektora Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego podczas debaty nad *Strategią*. Ponadto, informuję, iż w oparciu o opinie i wnioski departamentów i jednostek Urzędu sformułowane zostało stanowisko przekazane (zgodnie z procedurami prowadzonych konsultacji) drogą elektroniczną w dniu 30.10.2009 r. do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Jednocześnie w dniu 03.11.2009 r. Zarząd Województwa w oparciu o powyższy materiał przyjął *Stanowisko w sprawie projektu KSRR 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*, przekazane następnie oficjalnie do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego celem dalszych prac nad dokumentem. W załączeniu przekazuję Stanowisko Zarządu w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

WICEMARSZAŁEK

[Signature]

Bogusław Dębski

Białystok, 3 listopada 2009 r.

Stanowisko Zarządu Województwa Podlaskiego w sprawie projektu KSRR 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.

UWAGI OGÓLNE

1. Wydaje się, że niektóre z zapisów proj. KSRR, przy całej złożoności jej materii, są trochę nadmiernie rozbudowane, co powoduje powtórzenia i utrudnia percepcję dokumentu. Bez większego uszczerbku wydaje się możliwe jego „odchudzenie” i nadanie mu cech bardziej dyrektywnych.
2. Nie wydaje się być słusznym zaliczenie miasta Białegostoku do ośrodków, których potencjał ekonomiczny, ludnościowy i społeczny nie pozwala odegrać znaczącej roli w procesach rozwoju regionalnego. Białystok to miasto, które można niewątpliwie zaliczyć do ośrodków akademickich. Sieć uczelni wyższych, państwowych i niepaństwowych, i z tym związana liczba studentów, ukazuje duży potencjał zasobów ludzkich tego miasta i województwa. W mieście i regionie z pewnością istnieją warunki do kształcenia kreatywnych specjalistów klasy europejskiej w dziedzinach wymaganych potrzebami regionu, kraju i Europy, a także warunki do rozwoju kształcenia zawodowego oraz szeroko rozumianego kształcenia ustawicznego. Dalsze wspieranie szkolnictwa wyższego to również podstawa i punkt wyjścia do rozwoju zasobów pracy zdolnych do szybkiej i skutecznej absorpcji innowacji.
W dokumencie słuszenie podkreślono, iż rozwój regionalny to wypadkowa działań administracji, społeczności i podmiotów gospodarki regionalnej. Województwo podlaskie to region, w którym współpraca pomiędzy administracją a społecznością regionalną, w tym w szczególności światem nauki, a także organizacjami pozarządowymi, od wielu lat rozwija się w sposób bardzo dynamiczny. Ta współpraca to niewątpliwie niezwykle istotna determinanta rozwoju regionalnego, która czyni Białystok i w konsekwencji całe województwo zdolnym i gotowym do odegrania znaczącej roli w procesach rozwojowych. Reasumując, koniecznym wydaje się zaliczenie Białegostoku do metropolii.
3. Nie można zgodzić się na stosowanie wspólnej nazwy w odniesieniu do województw położonych we wschodniej części kraju, tzn. odejścia od nazewnictwa poszczególnych województw i zastąpienie ich jednym określeniem Polski Wschodniej. Rozumiemy, że jest to spuścizna związana z Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej, którego powstanie wiązało się z uznaniem wieloletniego, słabszego finansowania tych województw w stosunku do terenów zachodnich i centralnych i który miał na celu wyrównanie dysproporcji w rozwoju gospodarczym województw. Przykładem może być województwo podlaskie, które wskutek stosowania parytetu liczby mieszkańców do obliczania wysokości wsparcia unijnego (zarówno w poprzedniej jak i obecnej perspektywie finansowej) otrzymuje znacznie mniej środków niż np. województwo mazowieckie, śląskie czy warmińsko-mazurskie. Pragnę

zauważyć, że tzw. Polska Wschodnia to obszar kilku województw, które różnią się między sobą, mają swoją specyfikę.

4. Nie mogą być zaakceptowane uogólnienia w projekcie Strategii takie, jak na przykład zapis na str. 27, gdzie jest mowa o nieefektywnie funkcjonującym systemie kształcenia, w szczególności na obszarach Polski Wschodniej. Uważamy, że brakuje w Strategii informacji uzasadniających tego typu tezy. Oceniając system kształcenia warto przeanalizować chociażby wyniki badań w tym zakresie prowadzone przez Wydział Ewaluacji Centralnej Komisji Edukacyjnej http://www.cke.edu.pl/images/stories/badania/biul_11.pdf, gdzie prezentowana jest geografia wyników egzaminów zewnętrznych. Przestrzenne zróżnicowanie wyników egzaminu gimnazjalnego w 2006 roku pokazuje na przykład, że „...Najlepsze wyniki egzaminacyjne zaobserwowano w większości najlepiej rozwiniętych aglomeracji (warszawska, poznańska, krakowska). Pozytywne wyniki charakteryzują również obszary byłego zaboru austriackiego i dużych części zaboru rosyjskiego. Najgorsze wyniki otrzymano w Polsce północnej i zachodniej, czyli na obszarach zasiedlonych głównie przez Polaków po II wojnie światowej...”, natomiast odnosząc się do danych odnośnie wskaźników „zdobycie wyższego wykształcenia”, „odsetek absolwentów kierunków matematyczno-przyrodniczych”, „jakość nauczania” można zaobserwować bardzo dobre wyniki w przypadku województwa podlaskiego. Podobna sytuacja zdarza się przy innych wskaźnikach.

5. **Kultura i Dziedzictwo Narodowe**

Ważne są zapisy mówiące o właściwym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych (walorów natury) i kulturowych (dziedzictwa kulturowego) - jako jednym z obszarów strategicznych wyzwań, a także o dialogu międzykulturowym i zachowaniu i zachowaniu tożsamości lokalnych społeczności. Na podkreślenie zasługuje fakt docenienia roli kultury w rozwoju społecznym i ekonomicznym i jej znaczący udział w PKB.

6. **Położenie przygraniczne / mały ruch graniczny**

Zapisy w Strategii w rozdziale 3(strona 22-23), mapa nr 9 – Na uwagę zasługują przewidziane w dokumencie szczególne działania dla obszarów przygranicznych, w tym również dla województwa podlaskiego. Zgodnie z zapisami dokumentu działania w przedmiotowym zakresie mają koncentrować się z jednej strony na wzajemnym zwiększaniu dostępności w relacjach krajowych i międzynarodowych, a z drugiej na pobudzaniu endogenicznego rozwoju z wykorzystaniem możliwości, jakie oferuje współpraca transgraniczna (rozbudowa przejść granicznych, rozbudowa połączeń transgranicznych).

W zapisach dotyczących obszarów przygranicznych, w kontekście wyzwań polityki regionalnej na obszarach położonych wzdłuż granic z państwami niebędącymi członkami UE, tj. Rosji (Obwodu Kaliningradzkiego), Białorusi i Ukrainy proponuje się uwzględnienie kwestii Małego Ruchu Granicznego funkcjonującego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiającego przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen. Od 1 lipca 2009 r. funkcjonują przepisy umowy o Małym Ruchu Granicznym pomiędzy Polską a Ukrainą na

podstawie umowy z dnia 28 marca 2008 r. zawartej w Kijowie pomiędzy Rządem RP a Gabinetem Ministrów Ukrainy. W niedługim czasie podpisana zostanie także umowa z Białorusią, projekt w tej sprawie został już zaakceptowany przez Komisję Europejską. Dlatego postuluje się uwzględnienie małego ruchu granicznego do tej problematyki. Zawarcie tego typu zapisów będzie miało istotny wpływ na aktywizację społeczności lokalnych w rozwoju społeczno-gospodarczym tzw. obszarów przygranicznych.

7. Historyczne aspekty rozwoju województw

Podkreśla się, że Pomijanie historycznych aspektów rozwojowych polskich województw przy jednoczesnym podkreślaniu słabości województw we wschodniej części kraju, bez jednoczesnego impulsu do rozwoju gospodarczego, spowoduje ich marginalizację. Takie podejście z pewnością nie pozwoli na osiągnięcie celów postawionych w KSRR.

CELE KSRR:

1. **W pktcie Ad C** Zwiększenie skuteczności i efektywności mechanizmów wykonawczych polityki regionalnej (str. 90 w. 8) stwierdza się między innymi, że w ramach programu będą realizowane kompleksowe działania obejmujące m. innymi: wypracowanie narzędzi dla procesu programowania i monitorowania rozwoju, w tym jednolitego ogólnopolskiego systemu wskaźników kluczowych, istotnego z punktu widzenia diagnozowania i monitorowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju kraju i jego rezerw... Wydaje się celowe pewne rozszerzenie tego zapisu o to, jakiego rodzaju wskaźniki obejmowałby ten system, a także określenie relacji ze wskaźnikami urbanistycznymi (standardami zagospodarowania) przymierzanymi przez Ministra Infrastruktury – jako instrument planowania przestrzennego.
2. **W pktcie Ad D** (str. 91) zapowiadane jest (słuszne) ściślejsze powiązanie planowania regionalnego oraz planowania przestrzennego, ale sprawa jest potraktowana nader enigmatycznie. Próby takie podejmowane były od szeregu lat, ale bez większego efektu (nawet w gospodarce centralnie planowanej). Przygotowywana od dłuższego czasu przez Ministerstwo Infrastruktury zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zdaje się nie podejmować tego problemu. Może w związku z tym warto byłoby przybliżyć chociaż bardzo ramowo gł. zasady i zakres tego powiązania oraz sposób i orientacyjny czas jego realizacji, zwłaszcza że trwają prace nad nowymi edycjami planów zagospodarowania przestrzennego województw.

POLITYKA MIEJSKA, JAKO JEDEN Z CELÓW KSRR:

1. **W pktcie 6.3.** (str. 92 i 93) Założenia polityki regionalnej wobec obszarów miejskich, wydaje się, że celowe byłoby:
  - a) w priorytetach krajowej polityki miejskiej uwzględnienie także poprawy funkcjonowania miast, w tym ich odporności na nadzwyczajne zagrożenia,

- b) w priorytetach jw. zastąpienie „rozszerzenie zasięgu oddziaływania metropolii” oddziaływaniem miast wojewódzkich i ośrodków subregionalnych,
- c) w realizacji polityki miejskiej w ramach KSRR uwzględnienie pilnej potrzeby stworzenia ustawowych ram polityki miejskiej (prace legislacyjne trwają od ca 2 lat),
- d) w rozwijaniu powiązań infrastrukturalnych i instytucjonalnych między dużymi miastami w układzie międzynarodowym i krajowym poprzez zapewnienie efektywnych połączeń transportowych między największymi ośrodkami miejskimi (autostrady, koleje etc.) rozważenie czy tego typu powiązania należą faktycznie do KSRR, czy raczej do strategii (polityki) sektorowej rozwoju krajowej infrastruktury transportowej,
- e) w sformułowaniu (str. 94 wiersz 11-13 od dołu) „Należy podkreślić, że wsparcie z poziomu krajowego będzie mogło dotyczyć tylko tych działań rewitalizacyjnych, których zakres oraz znaczenie będzie wykraczać poza możliwości władz regionalnych i lokalnych” kryją się potencjalne konflikty. Ponieważ preferuje on wyraźnie największe miasta w kraju z dużymi obszarami zdegradowanymi, trudno będzie ustalić, co będzie wykraczać poza możliwości władz regionalnych i lokalnych, a co nie. Należy odpowiednio zmodyfikować lub zrezygnować z tego zapisu,

SYSTEM REALIZACJI KSRR:

1. **W pkcie 7.3.1. Strategiczne instrumenty planistyczne**, w odniesieniu do Strategii rozwoju województw (str. 109) wydaje się, że:
  - a) stwierdzenie, iż spójność zapisów SRW z zapisami planów zagospodarowania przestrzennego województw pozwala na integrację planowania przestrzennego z regionalnym, jest spłyceniem tego dosyć skomplikowanego zagadnienia. Prawidłowe jego rozwiązanie wymaga zarówno działań legislacyjnych, jak i opracowania metodycznych wzorców bardziej terytorialnego umocowania zagadnień rozwoju w planowaniu przestrzennym,
  - b) stwierdzenie, iż szczególne znaczenie będą miały strategie przygotowywane dla obszarów metropolitalnych (po ew. zm. obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich) jest prawdziwe. Należy jednak zauważyć, że warunkiem ich sporządzenia, a zwłaszcza realizacji jest utworzenie podstaw legislacyjnych istnienia trwałych podmiotów takich strategii, a zatem związków – metropolitalnego i funkcjonalnych.
2. **W pkcie 7.5.3.** w schemacie przebiegu negocjacji **Kontraktu terytorialnego** (Rys. 5 str. 117) wydaje się brakować kierunków przepływu informacji z poziomu krajowego do regionalnego i odwrotnie, w poszczególnych etapach działań. Wydaje się, że np. wyznaczenie listy przedsięwzięć kluczowych jak i ustalenie wartości inwestycji na poziomie krajowym, bez informacji z poziomu regionalnego będzie bardzo utrudnione. Analogicznie wyznaczenie listy przedsięwzięć kluczowych i określenie wielkości środków na ich realizację na poziomie regionalnym bez znajomości przynajmniej ogólnego limitu środków z poziomu krajowego wydaje się trudne. Brak takich przepływów informacji może skutkować b. znacznymi

rozbieżnościami pomiędzy oczekiwaniami i możliwościami na etapie negocjacji, a także frustrację części potencjalnych beneficjentów.

3. **W pktcie 7.6.1. Krajowe Forum Terytorialne** (str. 118) w określeniu jego składu nie jest jasno sformułowane czy w odniesieniu do przedstawicieli samorządów województw i wojewodów chodzi o 2 przedstawicieli samorządu województwa i 2 wojewody z każdego województwa, czy po jednym przedstawicielu samorządu województwa i wojewody z każdego województwa, a może ilość ta dotyczy reprezentacji wszystkich samorządów i wojewodów? Nie ma też limitu przedstawicieli powiatów i gmin, a wydaje się, że powinien być, z gwarancją ich zróżnicowania ze względu na specyfikę (np. powiat ziemski, grodzki, gminy o dużej dynamice i potencjale rozwoju, gminy objęte regresem społeczno-gospodarczym itp.). Należy również zauważyć, że przerost ilościowy uczestników Forum grozić będzie zmniejszeniem jego operatywności, co przemawia za zwiększeniem roli jego grup roboczych.
4. **W pktcie 7.6.2. Raport strategiczny** (str. 118) celowe byłoby jak się wydaje określenie nie tylko częstotliwości jego sporządzania ale także terminu sporządzenia pierwszego. Warto także byłoby wprowadzić regulacje dot. jego zawartości merytorycznej i trybu sporządzania w postaci rozporządzenia Ministra ds. rozwoju regionalnego.
5. **W pktcie 7.6.3. Rezerwa efektywności** (str. 119) szczególnie istotna będzie wysokość udziału tej rezerwy w ramach polityki regionalnej. Wydaje się, że nie może to być (zwłaszcza w początkowym okresie wdrażania Kontraktów terytorialnych) udział zbyt duży (<10%) ponieważ oprócz wskaźników realizacji celów, działania i w ramach KSRR, zależą od szeregu innych działań z polityk sektorowych, co może stawiać beneficjentów niektórych województw rozwiniętych w sytuacji wysoce uprzywilejowanej. Ustalenie tej rezerwy prowadzić będzie z pewnością do prób obniżania przez samorzady regionalne wskaźników realizacji celu KSRR.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA KSRR:

1. **W tabeli wskaźników monitorowania** (str. 70) w wierszu 2 sformułowanie ośrodków metropolitalnych należałoby zastąpić miast wojewódzkich (np. wymóg ten będzie spełniać np. połączenie Warszawa-Białystok po modernizacji linii kolejowej „Rail Baltica”).
2. **W pktcie A 2** (str. 75 – 8 wiersz od dołu) w sformułowaniu „... poprawy dostępu do podstawowych usług i dóbr publicznych decydujących o konkurencyjności terytorialnej, proponuje się wyeliminować część podkreśloną, ponieważ trudno przypuszczać, że konkurencyjność może być istotna dla rozwoju zapóźnionych rozwojowo obszarów wiejskich, których to sformułowanie dotyczy.
3. **W pktcie Ad 3** (str. 82/83) „Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze” należałoby się zastanowić nad tytułem tego punktu, gdyż nie jest on w pełni adekwatny do zawartych w nim treści. Utrata dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych jest tylko jednym z elementów problematyki pktu Ad 3. Obejmuje ona również możliwości restrukturyzacji miast z upadłymi zakładami przemysłowymi, których funkcja przemysłowa będzie utrzymana, a także kompleksowe programy rewitalizacji części miast, też

z możliwością utrzymania ich funkcji. W związku z tym może trafniejszy byłby zapis „Miasta i inne obszary z procesami degradacji funkcji lub struktury przestrzennej”.

AKTUALIZACJA I ZMIANY PROGRAMÓW OPERACYJNYCH:

1. W dziale 1 „Wprowadzenie...” zapisano (str. 4), że KSRR stanie się wraz z planowaną na rok 2010 oceną efektywności, podstawą ewentualnych modyfikacji programów operacyjnych realizowanych w ramach perspektywy 2007 – 2013. Z tekstu nie wynika jakich rodzajów programów operacyjnych modyfikacja miałaby dotyczyć. Z zapisów w punkcie 8.2 „Wysokość środków” (str. 126) wynika, że nie będzie to dotyczyło programów sektorowych w częściach ukierunkowanych terytorialnie, a może dotyczyć rozdysponowania rezerwy w ramach KSRR. Gdyby jednak modyfikacja ta miała dotyczyć regionalnych programów operacyjnych, lub związanych z realizacją Strategii dla Polski Wschodniej, a zwłaszcza dotyczyć alokacji części środków poza te programy, to będzie to budziło głęboki i uzasadniony sprzeciw społeczności lokalnych, ze względu na brak stabilności polityki administracji rządowej i dyskryminację sprzeczną z polityką spójności UE.

MODEL POLARYZACYJNO-DYFUZYJNY

1. Oparcie projektu KSRR na modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnym (realistycznym w sferze polaryzacyjnej ale nieco iluzorycznym w części dyfuzyjnej w horyzoncie 2020r.) wymagać będzie wnikliwej uwagi przy podziale środków pomiędzy cel 1 i 2 strategii. Sugerowany w projekcie KSRR wyraźny priorytet realizacji celu 1-go (ca 70% środków) może się odbić niekorzystnie na realizacji celu spójności terytorialnej, co byłoby sprzeczne z polityką regionalną UE i niekorzystne ze społecznego punktu widzenia regionów najsłabszych.
2. **W punkcie Ad 3f** (str. 69) „Wykorzystywanie walorów środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego”, w zapisie „Dla uruchomienia procesów dyfuzyjnych niezbędna jest jednak świadoma polityka wykorzystywania walorów przyrodniczych i kulturowych położonych w oddaleniu od miast wojewódzkich...” proponuje się zamiast podkreślonego sformułowania użyć „objętych innymi formami ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego”, ponieważ dotychczasowe sformułowanie sugeruje jakoby największy wpływ rozwojowy miały obiekty położone przy miastach wojewódzkich – co niekoniecznie jest prawdziwe.

OBSZARY METROPOLITARNE

1. A1. „Wspomaganie funkcji metropolitalnych największych ośrodków miejskich kraju” (str. 60) oraz ich uszczegółowieniu A1b. „Największe ośrodki metropolitalne” (Kraków, Trójmiasto, Wrocław, Poznań, Konurbacja Śląska, Łódź, Szczecin, Lublin, Bydgoszcz i Toruń) dokonano

przedwczesnej, nieuzasadnionej prawnie i merytorycznie klasyfikacji miast wojewódzkich (poza Warszawą) na metropolitalne i pozostałe wojewódzkie.

1.1. Brak zasadności prawnej wyodrębnienia w projekcie KSRR miast metropolitalnych spośród miast wojewódzkich wynika z:

- a) faktu, iż wg. obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyodrębnienia obszarów metropolitalnych dokonuje się w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, a dokument ten jest dopiero w fazie opracowania (i poza wersją autorską KPZK) nie podlegał konsultacjom z samorządami regionalnymi, a nadanie mu mocy prawnej wymaga ustawowo zaprezentowania go Sejmowi RP i opublikowania w Dzienniku Ustaw. Projekt zmian w w/w ustawie zachowuje dot. ustalenia w tej kwestii,
- b) od dłuższego czasu przygotowywany jest projekt ustawy o polityce miejskiej ... To w tej ustawie będą określone kryteria tworzenia związków metropolitalnych (w obszarach metropolitalnych) i związków miast oraz zasady zarządzania nimi i zagospodarowania. Będą to zatem ustawowe ramy ustalania i delimitowania obszarów metropolitalnych.

1.2. Brak zasadności merytorycznej wprowadzonej klasyfikacji miast wojewódzkich na metropolitalne i pozostałe wynika w szczególności z:

- a) faktu, że w Raporcie EUROREG 1/2009 „Obszary metropolitalne w Polsce – problemy rozwojowe i delimitacja” autorstwa prof. M. Smętkowskiego, B. Jałowieckiego i G. Gorzelaka, zidentyfikowano, w wyniku szczegółowych analiz tylko 7 potencjalnych ośrodków metropolitalnych: Warszawę, Kraków, Poznań, Trójmiasto, Wrocław, Konurbację Śląską i Łódź. W raporcie tym stwierdzono, że właściwie żadne z w/w miast nie jest metropolią, a szanse na metropolię europejską ma właściwie tylko Warszawa,
- b) w autorskim projekcie KPZK poddawanych konsultacjom, m. in. wojewódzkim, problem ośrodków metropolitalnych był ledwo zasygnalizowany. W rozwoju szkieletu funkcjonalnego krajowej sieci osadniczej priorytet nadano tzw. „sześciokątowi” tworzonemu głównie przez 7 w/w miast,
- c) w świetle w/w uwarunkowań nie znajduje uzasadnienia ustalenie 12 miast metropolitalnych przyjęte w projekcie KSRR. Wydaje się to tym bardziej oczywiste, gdy zważy się, że wśród pozostałej grupki miast wojewódzkich znalazły się np. obok Białegostoku miasta o prawie trzykrotnie mniejszym potencjale ludnościowym oraz o znacznie słabszych uwarunkowaniach rozwoju w aspekcie położenia i istniejącego potencjału społeczno-gospodarczego,

należy także zauważyć, że przeważająca część problemów obszarów metropolitalnych wynika raczej z niedoinwestowania z programów sektorowych (np. infrastruktura transportowa krajowa i międzynarodowa, infrastruktura energetyczna) niż związanych z KSRR. W związku z tym realizacja programów sektorowych może w sposób znaczący zmienić szanse rozwoju niektórych miast wojewódzkich, w tym Białegostoku.

W związku z powyższym proponuje się w przedmiotowej kwestii:

- a) zrezygnować z podziału miast wojewódzkich na 3 grupy i zastosować podział tylko na 2 grupy, tj.:
  - Warszawę – metropolię stołeczną z jej obszarem metropolitalnym ustalonym w odrębnych przepisach lub dokumentach,
  - pozostałe miasta wojewódzkie z ich obszarami funkcjonalnymi ustalonymi w odrębnych przepisach lub dokumentach,
- b) szczegółowe kierunki działań realizujących cel 1 określić odrębnie dla Warszawy oraz dla pozostałych miast wojewódzkich (bez wyodrębniania kierunków dla ośrodków metropolitalnych),
- c) działania wspierające rozwój funkcji metropolitalnych określone w pktcie Ad 1b (s. 61 i 62) powinny być przypisane do grupy miast wojewódzkich określonych w lit. b, odpowiednio do ich potencjałów społeczno-gospodarczych, położenia, problemów związanych z rozwojem oraz funkcjonowaniem struktur przestrzennych tych miast i ich obszarów funkcjonalnych.

Działania te nie powinny jak się wydaje obejmować powiązań z najważniejszymi ośrodkami w kraju i za granicą, ponieważ należą one i należeć będą do programów sektorowych (np. autostrady, drogi ekspresowe, magistralne linie kolejowe, sieci elektroenergetyczne) o zasięgu ponadregionalnym. Oparcie projektu KSRR na modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnym (realistycznym w sferze polaryzacyjnej ale nieco iluzorycznym w części dyfuzyjnej w horyzoncie 2020r.) wymagać będzie wnikliwej uwagi przy podziale środków pomiędzy cel 1 i 2 strategii. Sugerowany w projekcie KSRR wyraźny priorytet realizacji celu 1-go (ca 70% środków) może się odbić niekorzystnie na realizacji celu spójności terytorialnej, co byłoby sprzeczne z polityką regionalną UE i niekorzystne ze społecznego punktu widzenia regionów najsłabszych.

Gdyby autorzy projektu KSRR nie skorzystali z w/w propozycji i zamierzali jednak określić imiennie potencjalne miasta i ich obszary metropolitalne, to wnioskuje się o ujęcie w takim zestawie także Białegostoku, za czym przemawiają:

- a) potencjał ludnościowy miasta ca 295 tys. mieszkańców (2008r.), a z okalającym powiatem ziemskim białostockim ca 139 tys. mieszkańców (2008r.) – ogółem 434 tys. z tendencją wzrostową,
- b) istnienie w obszarze powiatu białostockiego 8 miast (Łapy, Wasilków, Supraśl, Choroszcz, Czarna Białostocka, Zabłudów, Tykocin, Michałowo) i dynamicznych procesów urbanizacyjnych,
- c) przygraniczne położenie (granice z Białorusią i Litwą), rozwinięte przejścia graniczne i tradycje współpracy transgranicznej naukowej, kulturalnej, handlowej i turystycznej (tzw. „Wrota UE” i miasto pomostowe),
- d) położenie w węźle dróg ekspresowych Nr S8 i S19 z dużymi szansami na szybką przebudowę do parametrów ekspresowych (przygotowane inwestycje i środki),

- e) położenie na ciągu magistrali kolejowej „Rail Baltica” w I europejskim korytarzu transportowym i dobre powiązania kolejowe z 3 przejściami granicznymi (Kuźnica Białostocka, Zubki Białostockie, Czeremcha),
- f) duże atuty turystyczne i kulturowe wynikające z położenia w bliskim sąsiedztwie: Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej, Narwiańskiego Parku Narodowego, historycznych miast – Tykocina, Supraśla i Choroszczy oraz z wielokulturowości etnicznej,
- g) silnie rozwinięta i rozwijająca się infrastruktura nauki i szkolnictwa wyższego, zdrowia, kultury i sportu,
- h) liczne realizowane inwestycje mające kluczowe znaczenie dla wzrostu potencjału rozwojowego, atrakcyjności inwestycyjnej i warunków zamieszkiwania, w szczególności takie jak: przebudowa i rozbudowa Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego, Budowa Campusu Uniwersytetu w Białymstoku, biblioteki Politechniki Białostockiej, Podlaskiego Lotniska Regionalnego, dokończenie budowy Opery i Filharmonii Podlaskiej, przygotowania do budowy hali sportowo-widowiskowej i Parku Naukowo – Technologicznego

„Budowa podstaw konkurencyjności województw” w związku z postulatem wyeliminowania z KSRR ośrodków metropolitalnych (określonym w pktcie 1) konieczne będzie także stosowne zweryfikowanie zapisów pod kątem wprowadzenia miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych”.

W trafnie sformułowanych w p-ktcie 6.3 Założeniach polityki regionalnej wobec obszarów miejskich, zbyt mało, jak się wydaje, poświęcono sprawom potrzeby odpowiedniego oprzyrządowania legislacyjnego tego skomplikowanego zagadnienia.

POLITYKA ENERGETYCZNA:

1. **W pktcie Ad 3c** (s 68 i 69) „Zapewnienie stałych dostaw oraz efektywnego wykorzystania energii oraz reagowanie na zmiany klimatu:
  - a) należałoby doprecyzować jakiego rodzaju przesyłu energii elektrycznej dotyczy ten zapis, by nie wejść w zakres ew. działania programu sektorowego dot. linii WN 400 i 220 kV,
  - b) pominięto bardzo ważny problem jakim jest dla rozwoju regionalnego gazyfikacja.

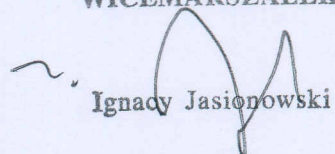
INNE:

1. W części 6. **Cele krajowej polityki regionalnej do 2020 roku** 6.2 Opisy celów krajowej polityki regionalnej 2020 w punkcie B (str. 78) wymienione wskaźniki dotyczące poprawy jakości i dostępności usług zdrowotnych powinny zostać uzupełnione o wskaźniki usprawniające działania polityki regionalnej w zakresie restrukturyzacji i dostosowywania infrastruktury instytucji sektora ochrony zdrowia dla standardów UE.

2. Na mapie 21. „**Kierunki realizacji celu 1 KSRR**” (str. 59) w odniesieniu do powiązań Białegostoku z głównymi ośrodkami, zabrakowało kontynuacji ważnego powiązania (Płd. Europy) Rzeszów – Lublin – Białystok – Suwałki – Kowno – Ryga – Tallin – Helsinki (częściowo w ramach „Via Baltica” i „Rail Baltica”, a częściowo jako ew. przyszła „Via Carpatia”).

WICEMARSZAŁEK

Ignacy Jasionowski